

مادرگرمی، قدم نو رسیده مبارک. حال که پس از تحمل دوران بارداری و زایمان، نوزاد عزیزت را در آغوش گرفته‌ای، بهتر است با یکی از بیماریهای شایع در هفته‌ی اول تولد نوزاد بیشتر آشنا شوی. این بیماری "ایکتر" یا همان زردی نوزادی است. تقریباً ۶۰٪ نوزادان رسیده و ۸۰٪ نوزادان نارس پس از تولد دچار درجاتی از زردی می‌شوند. این زردی معمولاً در سفیدی چشم و پوست نوزاد قابل مشاهده است.

علت بروز زردی کدام است؟

در اثر تخریب طبیعی گلبولهای قرمز خون، ماده‌ای به رنگ زرد مایل به سبز به نام "بیلی روبین" در خون ایجاد می‌شود. این ماده بطور طبیعی به وسیله‌ی کبد از خون برداشته می‌شود؛ از آنجا که کبد نوزاد رسیدگی کامل را ندارد، در هفته‌ی اول تولد معمولاً این ماده در خون زیاد شده و سبب ایجاد زردی نوزاد می‌گردد.

چه عواملی می‌توانند سبب بروز زردی در

نوزاد شوند:

★ کوتاه بودن عمر گلبولهای قرمز خون، زیاد بودن تعداد گلبولها و نوع گلبول قرمز نوزاد که بیشتر از نوع جنینی است.

★ نارسایی طبیعی کبد نوزاد

★ وجود عفونت در نوزاد

★ کم کاری تیروئید در نوزاد

★ تأخیر در دفع مدفوع نوزاد

★ تغذیه ناکافی با شیر مادر

★ ناسازگاری بین گروه خون و یا RH مادر و نوزاد

★ مصرف بعضی داروها توسط مادر

نکات مورد توجه مادران:

❖ ممکن است شما تجربه‌ی کافی در تشخیص زردی نداشته باشید، زیرا تخمین میزان و شدت زردی نوزاد با چشم و بدون انجام آزمایش، بخصوص در نوزادانی که رنگ پوست تیره‌ای دارند، مشکل است و ممکن است منجر به اشتباه شود.

❖ بنابراین توصیه می‌شود نوزادانی که از بیمارستان مرخص شده‌اند، بر اساس جدول زمانی تعیین شده توسط پزشک ویزیت و از نظر وجود زردی معاینه شوند.

❖ برای تشخیص درست و به موقع زردی، بهتر است به نوزاد لباس سفید بپوشانید و رنگ پوست وی را در اتاقی با نور کافی و ترجیحاً نور روز و از پشت پنجره بررسی نمایید.

❖ دقت کنید که زرد شدن پوست از سر و گردن شروع شده و بتدریج به تمام بدن گسترش پیدا می‌کند. بنابراین در صورتی که زردی در کف پا نیز دیده شود، نشان دهنده‌ی میزان بالای زردی است.

❖ در صورتی که متوجه زرد شدن رنگ پوست نوزاد شدید، بلافاصله به پزشک مراجعه کنید تا با آزمایش سریع و به موقع، میزان زردی خون نوزاد اندازه‌گیری شود.

❖ تجربه‌ی کم شیردهی و یا اثرات ناشی از بیهوشی در مادرانی که برای اولین بار صاحب فرزند شده‌اند و یا از طریق سزارین وضع حمل کرده‌اند، سبب تأخیر در شروع شیردهی و شیردهی ناکافی شده و احتمال بروز زردی در نوزاد را افزایش می‌دهد. شما باید بدانید که با رعایت روشهای صحیح شیردهی می‌توانید از زردی پیشگیری نمایید.

لازم است از کافی بودن شیر خود برای تغذیه نوزاد اطمینان حاصل کنید. برای این کار خوب است به نکات زیر توجه داشته باشید:

★ افزایش وزن شیرخوار بر اساس منحنی رشد.

★ ۶۰۰ گرم در ماه در ۶ ماه اول به طور متوسط.

★ نوزادی که از روز چهارم حداقل ۶ بار در روز ادرار داشته باشد.

★ ۳ تا ۸ بار مدفوع در شبانه روز.

❖ در صورتی که به بیماری فاویسم مبتلا هستند (کسانی که نمی‌توانند باقلا و بعضی داروها را مصرف کنند) باید دقت بیشتری داشته باشند، زیرا احتمال بروز زردی در نوزاد شما بیشتر است.

عوارض عدم درمان به موقع زردی نوزادی:

در مواردی که زردی شدید بوده و به موقع جهت درمان مراجعه نشود، ممکن است عوارض زیر ایجاد گردد:

بیلی روبین (ماده‌ای که سبب زرد شدن پوست نوزاد

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
مرکز آموزشی درمانی ضیائیان
NoPo

در مورد زردی نوزادی چه می دانید؟

تابستان ۱۳۹۹
پمفلت آموزشی مددجو

❖ استفاده از لامپهای مهتابی خانگی کمکی به درمان نمی کند و تنها سبب تأخیر در درمان صحیح می شود و ممکن است عوارض جدی مثل کاهش آب بدن نوزاد را هم به همراه داشته باشد.
❖ باید از مصرف موادی مثل آب قند، ترنجبین و شیرخشت خودداری شود؛ زیرا این مواد تأثیر چندانی در درمان زردی ندارند و ممکن است به دلیل داشتن ناخالصی مشکلاتی در نوزاد ایجاد نمایند و سبب تأخیر در درمان شود.

لازم به ذکر است:

زردی نوزادی می تواند خطرناک باشد ولی می توانید با مراجعه و درمان به موقع از عوارض جدی و غیرقابل برگشت آن جلوگیری کنید. عدم مراجعه به موقع و سهل انگاری در شروع درمان می تواند عوارض جدی و خطرناکی برای نوزاد ایجاد کند که قابل برگشت نیست.

جایزوی سلامتی برای فرزند شما

جهت دسترسی به مطالب آموزش سلامت و دانلود

پمفلت های آموزش به بیمار

یا <http://ziaeian.ir>

<http://help.tums.ac.ir>

جهت ارائه پیشنهاد و انتقاد

Ziaeian@tums.ac.ir

شده) در مغز رسوب کرده و ضایعه ای عصبی دایمی به نام "کرنیکتروس" ایجاد می شود؛ در این حالت نوزاد ابتدا خواب آلود و تحریک پذیر شده، به تدریج شیر نخورده و در نهایت با برآمده شدن ملاح، تشنج و فلج اندامها بیماری کامل می شود.

بعضی نوزادان در این مرحله فوت می کنند و آنها که زنده می مانند تا آخر عمر مشکلات فلج مغزی، عقب ماندگی ذهنی و کری را با خود خواهند داشت.

روشهای درمانی بیماری زردی:

❖ نور درمانی (فتو تراپی) یا استفاده از لامپهای فلورسنت مخصوص: این روش شیوه ای مؤثر در کاهش زردی نوزاد است.

❖ لامپهای فلوروسنت با طول موج مخصوص باعث اثرات درمانی می شوند که با لامپهای معمولی کاملاً متفاوت است.

❖ استفاده از داروهای خوراکی قبل از ویزیت توسط پزشک و ارزیابی کامل شدت زردی و وضعیت کامل نوزاد به هیچ وجه توصیه نمی شود.

❖ چنانچه میزان زردی خیلی بالا باشد و نور درمانی نتواند در مدت معین زردی را کاهش دهد، تعویض خون نوزاد روشی مناسب در درمان این بیماری محسوب می شود.

در مواردی که نوزاد به زردی مبتلا است

مادران باید بدانند:

❖ قطع شیردهی به هیچ وجه توصیه نمی شود.